

Bijlage 1 Tabellen opvolging evaluaties

SEA-thema: 1. Financieel gezond en brede welvaart - Optimaal kasbeheer van het Rijk en van gelieerde instellingen				
<i>Overkoepelende toelichting SEA-thema:</i> Het Kasbeheer bestaat uit schatkistbankieren en het betalingsverkeer van het Rijk en wordt verantwoord in artikel 12 van hoofdstuk IX van de Rijksbegroting.				
<i>Titel onderzoek</i>	<i>Type onderzoek</i>	<i>Afrondingsjaar</i>	<i>Begrotingsartikel</i>	<i>Budgettaire grondslag (mln € in en laatste evaluatiejaar)</i>
<u>Periodieke rapportage Kasbeheer</u>	Periodieke rapportage	2024	12	4.871 (2023)
<i>Toelichting evaluatie:</i> De periodieke rapportage evalueert de doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid voor de jaren 2018-2023. Zowel schatkistbankieren als het betalingsverkeer van het Rijk worden doeltreffend en doelmatig bevonden. Bij schatkistbankieren zijn het risico op afnemende schatkisttegoeden en de kosten voor het Rijk als aandachtspunten aangemerkt. Daarnaast resulteert het gebrek aan een uniform toetsingskader voor departementen bij het verlenen van garanties op schatkistleningen in een mogelijk begrotingsrisico. Bij het betalingsverkeer worden de geconcentreerde banken- en betaalmarkt en de betrouwbaarheid van de dienstverlener en dienstverlening als kwetsbaarheid genoemd.				
<i>Aanbevelingen/toezeggingen:</i>		<i>Toelichting status opvolging:</i>		
1. Meewegen van schatkisttegoeden in het risicobeleid van het Agentschap. Sterk gestegen schatkisttegoeden dankzij toename deelnemers en onderbesteding. Dit geeft een risico op een stijging van de EMU-schuld indien tegoeden afnemen, bijvoorbeeld door verslechterde economische omstandigheden.		Onderhanden: Deze aanbeveling is opgevolgd met de Periodieke rapportage Financiering Staatsschuld (kamerstuk 32935, nr. 93).		

2. Doorgeven van de financieringsvoorwaarden van de staat aan deelnemers. Dit betekent een verlaging van de rekening-courantrente met 0,2%-punt en het afschaffen van de 0% minimum rekening-courantrente. Rentenadeel Rijk door verschil rekening-courantrente en DNB-rente. Dit verschil is 0,2%-punt. Het verschil is een afwijking van het principe dat het Rijk de eigen financieringsvoorwaarden doorgeeft aan deelnemers. Dit heeft in 2023 voor € 150 mln extra rentekosten gezorgd. De minimum 0% rente op de rekening-courant heeft tussen 2018-2023 voor € 236 mln extra rentekosten voor het Rijk gezorgd. Om de kosten voor het Rijk te beheersen en het renterisico te verminderen is het ministerie van Financiën voornemens om te onderzoeken of het mogelijk is de DNB-rente (€STR - 0,2%-punt) toe te passen binnen schatkistbankieren. Daarnaast zal onderzocht worden of de 0% minimum rekening-courantrente afgeschaft kan worden.	Onderhanden: De minister van Financiën heeft per Kamerbrief aangekondigd dat de Wet Financiering decentrale overheden zal worden geëvalueerd alvorens een conclusie zal worden getrokken over de rentes die gelden binnen schatkistbankieren (kamerstuk 31935, nr. 94). De evaluatie wordt in 2026 uitgevoerd.
3. Ontwikkelen van een uniform toetsingskader voor garanties die departementen afgeven voor schatkistleningen. Op het moment is er geen uniform toetsingskader voor garanties op schatkistleningen. Dit kan leiden tot begrotingsrisico's bij departementen die onvoldoende risicobeheersing uitvoeren bij het afgeven van garanties voor schatkistleningen.	Onderhanden: Het ontwikkelen van een uniform toetsingskader wordt samen met de departementen gedaan. De tijdlijn en precieze invulling hiervan zijn nog onbekend.

4. Perceelverdeling aanbestedingen betalingsverkeer van het Rijk en verminderen en versimpelen eisen en wensen. Afhankelijkheid leveranciers betalingsverkeer Rijk door marktconcentratie en complexe aanbesteding. Dit kan leiden tot een hogere prijs en vermindert de wendbaarheid van het Rijk.	Onderhanden: Het ministerie van Financiën is bezig met het in kaart brengen van de knelpunten in de perceelverdeling van het betalingsverkeer van het Rijk. Hierover heeft de minister van Financiën de Kamer geïnformeerd in september 2025 (kamerstuk 31935, nr. 94).
5. In kaart brengen- en toepassen van uitwijkmogelijkheden om een overstap van dienstverlener van het betalingsverkeer van het Rijk te versnellen. Druk op betrouwbaarheid betalingsverkeer door MVO en ernstige beroepsfout.	Onderhanden: Het ministerie van Financiën is bezig met een onderzoek naar een back-upfaciliteit voor het perceel betalingsverkeer van de Rijksoverheid. Hierover informeert de minister van Financiën de Kamer in 2026.
6. Het kabinet neemt zich voor om een evaluatie uit te voeren van welke categorieën deelnemers verplicht dan wel vrijwillig zouden moeten deelnemen aan schatkistbankieren.	Onderhanden: Dit beleidsvoornemen wordt meegenomen in de eerstvolgende evaluatie van de relevante wet- en regelgeving.
7. De minister van Financiën neemt zich voor om de dienstverlening voor deelnemers verder te verbeteren middels de verdergaande digitalisering van schatkistbankieren.	Onderhanden: Het digitale platform van schatkistbankieren is in november 2023 gelanceerd en wordt momenteel doorontwikkeld.
8. Bij toekomstige aanbestedingen zal het Ministerie van Financiën zoeken naar manieren om de betrouwbaarheid en continuïteit van het betalingsverkeer van het Rijk te borgen en verder te verbeteren.	Onderhanden: De continuïteit en betrouwbaarheid blijft een centrale rol spelen in de eisen en wensen die gesteld worden in de aanbestedingen van het betalingsverkeer van het Rijk. Hierover informeert de minister van Financiën de Kamer in 2026.
9. Het kabinet is voornemens om te onderzoeken hoe toetredingsbarrières voor deelnemers verminderd kunnen worden.	Onderhanden: Toetredingsbarrières worden meegenomen in het opstellen van de eisen en wensen die gelden bij de aanbestedingen van het betalingsverkeer van het Rijk.

SEA-thema: 5. Belastingdienst				
<i>Overkoepelende toelichting SEA-thema:</i> Met zijn uitvoering en handhaving streeft de Belastingdienst er naar dat burgers en bedrijven uit zichzelf fiscale wet- en regelgeving naleven (compliance). Doeltreffende en doelmatige uitvoering door de Belastingdienst van deze wet- en regelgeving draagt bij aan de bereidheid van burgers en bedrijven om hun wettelijke verplichtingen ten aanzien van de Belastingdienst na te komen.				
Titel onderzoek	Type onderzoek	Jaar afronding	Begrotingsartikel	Budgettaire grondslag (mln € in en laatste evaluatiejaar))
Evaluatie Toezicht Belastingdienst	Beleidsdoorlichting	2025	1	356 (2023)
<i>Toelichting evaluatie:</i> De eindrapportage van de Evaluatie Toezicht Belastingdienst is op 6 maart 2025 door de staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane aangeboden aan de Tweede Kamer. Deze evaluatie betreft het toezicht op de vier grootste belastingmiddelen (inkomensheffing (IH winst en niet-winst), loonheffing, vennootschapsbelasting en omzetbelasting) in de periode 2017-2023. Een belangrijke conclusie is dat de door de Belastingdienst gevolgde uitvoerings- en handhavingsstrategie op coherente wijze is uitgewerkt naar specifiek beleid voor verschillende doelgroepen en dat de beweging naar de voorkant grotendeels een effectieve maatregel lijkt om naleving te bevorderen. Daarnaast is er een afname van het toezicht achteraf, wat reden tot zorg geeft en mogelijke risico's in zich heeft. In de eindrapportage doet onderzoeksbureau Panteia tien aanbevelingen. Naast de toezegging voor het overnemen van deze aanbevelingen zijn in voorgenoemde kamerbrief nog enkele toezeggingen gedaan. Deze zijn eveneens opgenomen in onderstaande tabel. De Belastingdienst zal de voortgang van deze toezeggingen monitoren en indien noodzakelijk hierover rapporteren in de stand van zakenbrief Belastingdienst.				
Aanbevelingen/toezeggingen:		Toelichting status opvolging:		
1. Verbreed de scope van de volgende evaluatie naar toezicht en dienstverlening eventueel apart naar doelgroep of middel		Afgerond: De scope van de volgende periodieke rapportage, die in de Strategische Evaluatie Agenda 2027 is opgenomen voor 2029, is gericht is op de (voorwaarden voor) doeltreffendheid en doelmatigheid van uitvoering en handhaving (dienstverlening, toezicht en opsporing) door de Belastingdienst, en op lessen voor het vergroten daarvan.		
2. Meet nalevingstekorten jaarlijks voor de doelgroepen particulieren en MKB.		Onderhanden: De Belastingdienst verandert in 2026 de opzet van steekproeven waarmee het nalevingstekort wordt geschat. Op basis daarvan wordt vastgesteld of er opvolging kan worden gegeven aan de aanbeveling om nalevingstekorten voor de doelgroepen particulieren en MKB jaarlijks te meten.		

3. Voer empirisch onderzoek uit over dalend toezicht achteraf en het effect op naleving.	Onderhanden: De Belastingdienst heeft verschillende opties verkend om het inzicht in de effecten van een dalend niveau van toezicht te vergroten. De voorlopige conclusie is dat het doen van empirisch onderzoek complex is, en als het al mogelijk is zal het veel tijd en inzet vragen. De aanpak wordt verder verkend in overleg met externe deskundigen.
4. Zorg voor een betere labeling in het uren-/kostensysteem om toezicht te kenmerken.	Onderhanden: De Belastingdienst heeft een procesmodel met drie niveaus ingericht met daarin de Belastingdienst business processen op directieniveau. Daaronder valt het uitvoeren van toezicht. In 2025 is het nieuwe procesmodel vastgesteld en sinds eind 2025 wordt er gebruik van gemaakt. De implementatie en de koppeling van de urenadministratie aan het nieuwe procesmodel staat gepland voor 2026. In de loop van 2027 zal worden vastgesteld of het model aan de verwachtingen voldoet.
5. Stel een acceptabel risiconiveau vast en bepaal zo de minimaal benodigde capaciteit voor toezicht.	Afgerond: De Belastingdienst heeft in 2025 verkend in hoeverre elementen uit het methodologisch raamwerk van het onderzoek Minimumniveau toezicht toepasbaar zijn binnen de context van de Belastingdienst en de UHS. De verkenning heeft in het voorjaar van 2025 plaatsgevonden. De conclusie is dat de methodiek op dit moment niet toepasbaar is omdat onder andere het nog ontbreekt aan voldoende informatie over de inzet en effecten van handhavingsinstrumenten. Vervolgens is medio 2025 nagegaan of andere toezichthouders en buitenlandse belastingdiensten een minimumniveau van toezicht (kunnen) bepalen, maar dat is niet het geval. Daarmee is het niet gelukt om de aanbeveling op te volgen en is de actie afgerond.
6. Onderzoek of het mogelijk is om voor elk toezichtsinstrument een kpi te ontwikkelen.	Onderhanden: Deze aanbeveling wordt ingevuld met het verzamelen van inzicht uit evaluaties en de beleidstheorie, waarin de beoogde werking en mechanismen van instrumenten expliciet zijn uitgewerkt. Daarna wordt bezien of er nog nieuwe indicatoren nodig zijn om de doeltreffendheid van toezichtsinstrumenten te kunnen volgen.
7. Onderzoek of en in hoeverre de initiatieven menselijke maat en maatwerk de passendheid van toezicht waarborgen.	Onderhanden: De ex-durante evaluatie <i>Menselijke maat</i> is opgenomen in de Strategische Evaluatie Agenda 2026 van het ministerie van Financiën en zal volgens planning uiterlijk in 2027 starten.

8. Hervat het toezicht op schijnzelfstandigheid.	Afgerond: De beslissing om het handhavingsmoratorium op te heffen is inmiddels genomen en op 6 september 2024 aan de Kamer medegedeeld (kamerstuk 31311, nr. 263). De Belastingdienst heeft op 18 december 2024 het handhavingsplan Arbeidsrelaties gepubliceerd (kamerstuk 31311, nr. 280), waarin het toezicht vanaf 1 januari 2025 is beschreven. Ook het handhavingsplan voor 2026 is gepubliceerd. Daarmee is de actie afgerond.
9. Onderzoek of meer evaluaties op separate toezichtsinstrumenten nodig zijn en neem bij evaluaties effecten op tussendoelen en compliance bevorderende factoren mee.	Afgerond: De Belastingdienst voert regelmatig evaluaties op separate handhavingsinstrumenten uit en de uitkomsten zullen waar relevant worden benut in de volgende periodieke rapportage die in de Strategische Evaluatie Agenda is opgenomen voor 2029. Bij toekomstige evaluaties wordt het effect op tussendoelen en compliancebevorderende factoren zoveel mogelijk meegenomen. Hiermee is de aanbeveling afgerond.
10. Onderzoek de verdere mogelijkheden voor het gebruik van moderne tooling en Artificial Intelligence (AI) in zijn algemeenheid en in het bijzonder om de tijd die de Belastingdienst en bedrijven besteden bij een controle van de Belastingdienst te verminderen.	Onderhanden: De Belastingdienst onderzoekt het verder gebruik van moderne tooling en AI, met als doel het vergroten van de doelmatigheid en doeltreffendheid van de handhaving, binnen de geldende wet- en regelgeving. Vanuit het programma 'Regie op AI' zijn verschillende use cases geïnventariseerd en geprioriteerd en wordt de eerste use case internationaal vooroverleg (t.b.v. de keten Vennootschapsbelasting) uitgewerkt. Deze use case biedt eenvoudige AI functionaliteit voor het toetsen van de vormvereisten van een verzoek tot internationaal vooroverleg middels het doorzoeken van de guidelines over internationaal vooroverleg. Het streven is om de use case dit jaar in productie te nemen. Een randvoorwaarde is dat de kwaliteit voor het doorzoeken van de guidelines voldoende is.

Toezegging uit Kamerbrief: “Ik ga door op deze weg van het voorkomen van fouten, waarbij ik de aantallen voor het toezicht achteraf op het niveau zal houden van de in het Jaarplan Belastingdienst 2025 opgenomen bandbreedte, uitgaande van de huidige beschikbare middelen. De Belastingdienst houdt de ontwikkeling ten aanzien van het toezicht achteraf nauwlettend in de gaten. Als in dit kader extra maatregelen nodig mochten zijn, naast de aanbevelingen uit de rapporten, zal ik uw Kamer over deze maatregelen informeren in de stand-van-zakenbrief die ik naar verwachting in het najaar zal sturen.”	Afgerond: De bandbreedte voor toezicht van het jaarplan 2025 Belastingdienst is gehaald. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de nog te verschijnen jaarrapportage 2025 Belastingdienst.
Toezegging uit Kamerbrief: “Zoals hierboven reeds genoemd, blijf ik dan ook het niveau van toezicht achteraf monitoren. Ook werk ik aan de verbetering van de efficiëntie van het toezicht achteraf.”	Afgerond: Naar aanleiding van het KPMG-rapport “Onderzoek naar de afhandeling van bezwaarschriften IH en VpB en het doen van boekenonderzoeken binnen de directie MKB” zijn voor zowel boekenonderzoeken als bezwaar (IH en VpB) de aanbevelingen uit het rapport opgepakt. Deze aanbevelingen hadden onder meer betrekking op de doorontwikkeling van boekenonderzoeken en het werven, selecteren en opleiden van controlemedewerkers. Uit onderzoek naar effecten van de opvolging in 2025 blijkt dat de realisatie van de productieplanning is verbeterd. Het aantal gerealiseerde boekenonderzoeken in 2025 is met 7.878 binnen de nagestreefde bandbreedte van 7.000-10.000 boekenonderzoeken uitgekomen, en de verwachting is dat deze bandbreedte ook voor 2026 haalbaar is. Hiermee is de toezegging afgedaan.

SEA-thema: Solide overheidsfinanciën - Schuldfinanciering tegen zo laag mogelijke kosten onder acceptabel risico				
<i>Overkoepelende toelichting SEA-thema:</i> Dit SEA-thema gaat over de financiering van de staatsschuld die wordt verantwoord op Artikel 11 Hoofdstuk IX van de Rijksbegroting.				
<i>Titel onderzoek</i>	<i>Type onderzoek</i>	<i>Jaar afronding</i>	<i>Begrotingsartikel</i>	<i>Budgettaire grondslag (mln € in en laatste evaluatiejaar))</i>
Periodieke rapportage Financiering Staatsschuld	Periodieke rapportage	2025	11	44.262 (2024)
<i>Toelichting evaluatie:</i> De periodieke rapportage Financiering Staatsschuld evalueert de schuldfinanciering over de periode 2020 tot en met medio 2025. Uit het externe onderzoek blijkt dat het beleid doeltreffend en voldoende doelmatig is uitgevoerd, ondanks grote schommelingen in de financieringsbehoefte van het Rijk tijdens de coronapandemie en de sindsdien opgelopen rente. De belangrijkste doelstelling – schuldfinanciering tegen zo laag mogelijke kosten onder acceptabel risico – is gerealiseerd. Het rapport geeft verder aanbevelingen om het beleid verder te versterken, waaronder het verduidelijken van risico-indicatoren, het evalueren van de uitgifte van groene obligaties, en het blijven werken aan professionalisering van het risicomanagement. Het kabinet neemt deze aanbevelingen over en verwerkt ze in het toekomstige beleid.				
<i>Aanbevelingen/toezeggingen:</i>		<i>Toelichting status opvolging:</i>		
1. Verhelder het proces rond wijzigingen van het RRB (renterisicobedrag) en de looptijd.		Afgerond: Deze aanbeveling is opgevolgd met de aanbidding van het nieuwe beleid schuldfinanciering in 2025.		
2. Behoud de huidige waarde van flexibiliteit, maar houd oog voor mogelijk opportunisme.		Afgerond: Deze aanbeveling is opgevolgd als onderdeel van het reeds ingezette continue proces van verdere verbetering en professionalisering.		
3. Onderzoek verder waarom de liquiditeit van de secundaire markt lijkt te zijn verslechterd.		Onderhanden: De verslechtering van de liquiditeit in de secundaire markt wordt momenteel geanalyseerd.		
4. Houd rekening met schatkistbankieren bij het vaststellen van de looptijd en het RRB.		Onderhanden: Deze aanbeveling is deels opgevolgd met de aanbidding van het nieuwe beleid schuldfinanciering in 2025. Momenteel loopt er nog een project waarvan het doel is na afronding de aanbeveling volledig te hebben opgevolgd.		
5. Evalueer het effect van wijzigingen in beloningssystematiek en creëer meer transparantie over de geaggregeerde waarde.		Onderhanden: Het voornemen is om deze aanbeveling dit jaar te analyseren.		
6. Consolideer de veelheid aan beleidsdocumenten die beleid documenteren.		Onderhanden: De opvolging van deze aanbeveling is onderdeel van het reeds ingezette continue proces van verdere verbetering en professionalisering. Het is verstandig de hoeveelheid terug te brengen, wat zal worden gedaan zodra zich een logisch moment aandient. Bijvoorbeeld wanneer opnieuw een revisie van een document op de planning staat kan het worden toegevoegd aan het bestaande bestand van het geconsolideerde beleid.		

7. Zorg ervoor dat de inzet van rentederivaten voor het bijsturen van de looptijd niet alleen een papieren mogelijkheid wordt.	Afgerond: Rentederivaten worden reeds ingezet voor specifieke segmenten van de staatsschuld, namelijk op de geldmarkt (kortlopende financiering).
8. Evalueer de introductie van groene obligaties.	Afgerond: De evaluatie is in februari 2026 aangeboden aan de Kamer (kamerstuk 31935, nr. 96).
9. Ga door met de professionalisering van het bredere risicomanagement bij het Agentschap, blijf daarbij ook oog hebben voor het operationele risico.	Afgerond: Deze aanbeveling is opgevolgd als onderdeel van het reeds ingezette continue proces van verdere verbetering en professionalisering. Het kabinet onderkent het aandachtspunt dat financiële risico's soms meer aandacht krijgen, aangezien deze makkelijker te meten kunnen zijn dan operationele risico's.

SEA-thema: Economie en vestigingsklimaat				
<i>Overkoepelende toelichting SEA-thema:</i> Dit SEA-thema gaat over steunmaatregelen van internationale financiële instellingen (IFIs) en Europese instellingen tijdens de COVID-crisis. De Nederlandse overheid is vertegenwoordigd in en draagt bij aan de financiering van deze instellingen, al is in veel gevallen sprake van leningen die worden terugbetaald.				
Titel onderzoek	Type onderzoek	Jaar afronding	Begrotingsartikel	Budgettaire grondslag (mln € in en laatste evaluatiejaar))
<u>Evaluatie crisismaatregelen COVID-19 pandemie IFI's en Europese instellingen</u>	Periodieke rapportage	2025	4	n.v.t.
<i>Toelichting evaluatie:</i> Als reactie op de coronapandemie hebben de Internationale Financiële Instellingen en Europese instellingen verschillende crisismaatregelen getroffen. Het onderzoek richtte zich op de crisismaatregelen die genomen zijn door de internationale financiële instellingen en op Europees niveau in reactie op de coronapandemie en had als doel om inzicht te krijgen in de doeltreffendheid van deze maatregelen. Het ging op niveau van de internationale financiële instellingen om de crisismaatregelen genomen door de Asian Infrastructure Investment Bank, European Bank for Reconstruction and Development, Europese investeringsbank, het Internationaal Monetair Fonds en de Wereldbank en op Europees niveau om Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency (SURE) en om de specifieke COVID-19 kredietlijn die onder het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) is gecreëerd via het ESM Precautionary Conditioned Credit Line. Het herstelinstrument Next Generation EU (NGEU) viel buiten de reikwijdte.				
<i>Aanbevelingen/toezeggingen:</i>		<i>Toelichting status opvolging:</i>		
1. Bij een crisis past een getrapte inzet van middelen van breed naar gericht, vanwege de grote mate van onzekerheid in de beginfase. De omvang van de steun kan daarbij aanvankelijk worden beperkt om risico's te vermijden.		Afgerond: Een synthese van de kabinetsreactie en de leerpunten voor de toekomst van de periodieke rapportage zijn in de interne werkbeschrijvingen vastgelegd, zodat dit inzicht kan worden benut bij de inzetbepaling voor de reactie van de internationale financiële instellingen op een volgende crisis.		
2. Coördinatie tussen Multilateral Development Banks en het IMF is belangrijk voor het bevorderen van een effectief crisisinstrumentarium.		Afgerond: Een synthese van de kabinetsreactie en de leerpunten voor de toekomst van de periodieke rapportage zijn in de interne werkbeschrijvingen vastgelegd, zodat dit inzicht kan worden benut bij de inzetbepaling voor de reactie van de internationale financiële instellingen op een volgende crisis.		
3. Het ontwerp van instrumenten kan eraan bijdragen dat ze tijdelijk steun verlenen. Een expliciete beslissing om te stoppen met steun kan lastiger blijken in de praktijk.		Afgerond: Een synthese van de kabinetsreactie en de leerpunten voor de toekomst van de periodieke rapportage zijn in de interne werkbeschrijvingen vastgelegd, zodat dit inzicht kan worden benut bij de inzetbepaling voor de reactie van de internationale financiële instellingen op een volgende crisis.		

4. De aard van een crisis bepaalt mede of het stellen van eisen aan financiële steun voor landen nuttig is.	Afgerond: Een synthese van de kabinetsreactie en de leerpunten voor de toekomst van de periodieke rapportage zijn in de interne werkbeschrijvingen vastgelegd, zodat dit inzicht kan worden benut bij de inzetbepaling voor de reactie van de internationale financiële instellingen op een volgende crisis.
5. Hoewel de oorzaak van de volgende crisis moeilijk te voorspellen is, is het nuttig een kennispositie te ontwikkelen die is gebaseerd op mogelijke gevolgen.	Afgerond: Nederland heeft dit onder de aandacht gebracht bij de Nederlandse kiesgroepen en bewindvoerders van de betreffende IFI's.